

Att starta FRG

En handledning för kommuner



Innehållsförteckning

Frivilliga Resursgruppen, FRG, i kommunal verksamhet.....	3
Detta är Frivilliga Resursgruppen, FRG.....	4
Syftet med FRG.....	4
Att använda FRG.....	4
Arbetsområden:.....	4
1. Att starta FRG.....	5
1.1 Definiera behovet.....	5
1.2 Informera och förankra.....	5
1.3 Skriv avtal.....	5
1.4 Rekrytera och bemanna.....	5
1.5 Utbilda.....	6
1.6 Öva.....	6
1.7 Utvärdera och kvalitetssäkra.....	6
1.8 Rapportera.....	6
2. Att aktivera FRG.....	7
2.1 Definiera behovet.....	7
2.2 Informera och förankra.....	7
2.3 Rekrytera och bemanna.....	7
2.4 Skriv avtal.....	7
2.5 Utbilda.....	7
2.6 Rapportera.....	7
2.7 Utvärdera och kvalitetssäkra.....	7
3. Att upprätthålla FRG.....	8
3.1 Definiera behov.....	8
3.2 Informera och förankra.....	8
3.3 Rekrytera och bemanna.....	8
3.4 Skriv avtal.....	8
3.5 Utbilda och öva.....	8
3.6 Kvalitetssäkra.....	8



Frivilliga Resursgruppen i kommunal verksamhet

Sveriges Civilförsvarsförbund, SCF, är en av arton frivilliga försvarsorganisationer. SCF arbetar mot målet att skapa ett säkrare samhälle både till vardags och i krissituationer. Vår verksamhet är en del av den svenska krisberedskapen.

Sveriges Civilförsvarsförbund har uppdraget att utbilda och kvalitetssäkra resurser för FRG, frivilliga resursgruppen i landets kommuner. Genom åren har FRG avlastat kommuner och skapat trygghet hos medborgare i många samhällskriser som exempelvis vid stora översvämningar, omfattande skogsbränder och under år 2020 den omfattande corona-pandemin.

Denna instruktion, "Att starta FRG - en handledning för kommuner" är framtagen för i första hand kommuner i syfte att tydliggöra och underlätta en systematisk uppbyggnad av FRG som koncept. Den ska vara ett praktiskt stöd vid såväl uppstart (kapitel 1) som vid aktivering (kapitel 2) och upprätthållande (kapitel 3) av FRG som en god resurs för kommunen. Handledningen ingår som en del i Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB:s riktlinjer för frivilliga förstärkningsresurser.

Vi i Sveriges Civilförsvarsförbund har samlat erfarenheter från FRG-verksamhet under många år. Och vår erfarenhet visar att den enskilt största framgångsfaktorn bygger på bra samarbete mellan kommun och FRG. Föga förvånande. Gott samarbete i sammanhanget definieras som en ständigt pågående dialog mellan kommun och FRG och där FRG-ansvarig är involverad i kommunens krisorganisation. Dessa samarbeten når de bästa resultaten vid kris och samhällspåfrestningar.

Jag hoppas att denna kortfattade handledning blir ett bra verktyg för din kommun när ni ska starta en frivillig resursgrupp, aktivera gruppen för en insats eller när ni arbetar med att upprätthålla en insatsduglig FRG med hög kvalitet. Välkommen att höra av er till mig och mina kollegor om ni har funderingar, vill ha råd eller stöd.

Med vänlig hälsning,

Tomas Warberg

generalsekreterare för Sveriges Civilförsvarsförbund

Detta är Frivilliga Resursgruppen, FRG

Frivilliga resursgruppen, FRG är en frivillig resurs som avlastar, förstärker och kompletterar olika delar inom kommunen vid kris och samhällsstörning. FRG bidrar eller förstärker även vid större planerade evenemang i kommunen.

FRG arbetar efter ett avtalsbaserat koncept med kompetenser från de frivilliga försvarsorganisationerna på lokal nivå. Tillsammans utgör dessa kompetenser en frivillig resursgrupp där alla är utbildade, tränade och kvalitetssäkrade.

FRG regleras inte i någon lag eller förordning och varje kommun avgör själv om den vill inrätta en FRG. I vissa fall organiserar flera kommuner en gemensam FRG. I mitten av år 2020 har drygt hälften av landets kommuner en formaliserad FRG.

Sveriges Civilförsvarförbund, SCF, ansvarar för utbildning av samtliga resurser inom FRG med finansiering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Vid kommunspecifik utbildning finansieras denna av respektive kommun.

FRG arbetar på kommunens uppdrag och företräds av en utnämnd FRG-ansvarig. FRG-ansvarig ansvarar för bemanning, rekrytering och kvalitetssäkring och rapporterar till kommunens utpekade kontaktperson, oftast beredskaps- eller säkerhetssamordnaren.

Syftet med FRG

FRG:s uppgift är att finnas till hands för kommunen när de ordinarie resurserna behöver förstärkas, i akut eller planerat läge.

Att använda FRG

Kommunen aktiverar sin FRG när behov uppstår, vid kris och samhällspåverkan eller vid planerade arrangemang som kräver förstärkning. Vid större händelser kan flera FRG samverka. Kommunen definierar behov och vilka uppgifter som ska lösas och samarbetet med FRG regleras i avtal mellan kommunen och en frivillig försvarsorganisation.

Arbetsområden:

- Information och kommunikation,
- krisledning och stabsarbete,
- medmänskligt stöd,
- logistik och bemanning,
- servicetjänster som evakuering, transporter och fömödenheter,
- första hjälpen inklusive HLR, hjärt-lungräddning.

1. Att starta FRG

Detta kapitel är till för dig som ska starta en ny FRG

Alla kommuner kommer förr eller senare att drabbas av någon form av samhällsstörning. Det är då tryggt med en FRG som har utbildade, tränade och kvalitetssäkrade resurser att kalla in med kort varsel. Ett viktigt första steg är att organisera en FRG som står i beredskap. Hur kommunen kan gå till väga, beskrivs i stegen nedan.

1.1 Definiera behovet

- Vilka potentiella situationer kommer kommunen vilja ha hjälp med?
Utgå från kommunens RSA, risk och sårbarhetsanalys, där tidigare uppkomna situationer kan vägleda framåt.
- Vilka kompetenser behövs för att lösa uppgifterna?
- Hur många personer kan behövas?
Enligt FRG-konceptet ska en FRG omfatta minimum tio personer, vilket behövs för att klara av en samtidig insats.
- Hur lång uthållighet behöver kommunen planera för?
Till exempel kan översvämningar och skogsbränder pågå någon vecka medan en epidemi eller pandemi kräver betydligt längre tid.

1.2 Informera och förankra

- Ta kontakt med FRG-ansvarig i närområdet eller kontakta Sveriges Civilförsvarsförbund som har kunskap om vilka frivilliga försvarsorganisationer som har utbildade resurser.
- Bjud in frivilligorganisationerna i kommunen till ett första möte.
- Håll ett öppet informationsmöte för kommuninvånarna för att informera och skapa intresse inför rekrytering till FRG.

1.3 Skriv avtal

- Ta fram avtal mellan kommun och frivilligorganisationen som ska ansvara för FRG. Avtalet undertecknas av kommunfullmäktiges ordförande, alternativt kommunen och ordförande i den lokala frivilliga försvarsorganisationen. Avtalsmallar kan beställas från Sveriges Civilförsvarsförbund.
- Avtalet ska bland annat ange ersättningen till FRG-resurser under pågående insats och under övning samt vilka övriga kostnader som kommunen ansvarar för, till exempel försäkringar, milersättning, lokaler och förplägnad.

1.4 Rekrytera och bemanna

- FRG-ansvarig utses i samråd med kommunen. FRG-ansvarig är länken mellan kommunen och FRG med ansvaret att rekrytera, planera och genomföra utbildningar för frivilliga resursgruppen.
- FRG-ansvarig utser en eller flera ställföreträdande FRG-ansvariga och en eller flera FRG-ledare. Antalet avgörs av storleken på FRG.
- FRG-ansvarig påbörjar rekryteringsprocessen.
- Kommunen bidrar med sina informationskanaler för rekryteringen, till exempel sociala medier, kommunens webbsida, anslagstavlor och informationsmöten.
- Kommunen tecknar avtal med varje enskild rekryterad resurs. Avtalsmallar kan beställas från Sveriges Civilförsvarsförbund.

1.5 Utbilda

- Samtliga FRG-resurser ska genomgå en grundläggande utbildning genom Sveriges Civilförsvarsförbund. Grundutbildning och vidareutbildning genomförs av SCF med finansiering från MSB.
- FRG-ansvarig och FRG-ledare ska genomgå ledarutbildning.
- Kommunen arrangerar och bekostar eventuell kommunspecifik utbildning.

1.6 Öva

- Planera för årliga övningar, gärna vid minst två tillfällen, med FRG under pågående avtal. Ju mer kunskap resurserna har om kommunen och organisationen, desto bättre kan gruppen verka vid insats.

1.7 Utvärdera och kvalitetssäkra

- Kommunen ansvarar för en årlig utvärdering av FRG-verksamheten. Detta görs i samtal med FRG-ansvarig och några av FRG:s övriga resurser. Erfarenheter under året, önskad utveckling och inriktning framåt diskuteras och protokollförs. En åtgärdsplan tas fram för utvecklingen av verksamheten framåt.
- FRG-ansvarig ska också utvärdera verksamheten genom årlig egenkontroll och självbedömning enligt modell som Sveriges Civilförsvarsförbund tillhandahåller.

1.8 Rapportera

- FRG-ansvarig ska rapportera löpande under pågående insats enligt överenskommelse till kommunens beredskaps- eller säkerhetssamordnare.
- Efter avslutad insats rapporteras insatsen i en sammanfattning till kommunen och till SCF. SCF sammanställer i sin tur samtliga FRG-insatser till MSB.

2. Att aktivera FRG

Detta kapitel är till för dig som ska aktivera en befintlig FRG för insats

När din kommun påverkas av kris eller annan samhällsstörning, eller när större evenemang ska arrangeras i kommunen kan det vara aktuellt att aktivera ert FRG som står i beredskap. Stegen nedan beskriver kortfattat processen att aktivera.

2.1 Definiera behovet

- Vilka arbetsuppgifter ska lösas?
- Vilka kompetenser behövs för att lösa uppgifterna?
- Hur många personer kommer behövas?
- Under hur lång tid förväntas förstärkningen behövas?

2.2 Informera och förankra

- Kontakta FRG-ansvarig och ange behovet.
- Bjud in FRG-ansvarig till lägesorientering.
- Informera medborgarna om att FRG aktiveras och ange kontaktuppgifter till FRG-ansvarig.

2.3 Rekrytera och bemanna

- FRG-ansvarig upprättar FRG, ser över befintliga resurser och behov av eventuell rekrytering. FRG-ansvarig rapporterar när de är redo att ta sig an uppgiften.

2.4 Skriv avtal

- Skriv avtal med eventuellt tillkommande resurser som inte sedan tidigare har avtal med kommunen.

2.5 Utbilda

- FRG-ansvarig inventerar utbildningsläget och eventuellt behov av kompletteringsutbildning för att lösa den aktuella insatsen.
- Kommunen bidrar med lokal och eventuell utrustning.

2.6 Rapportera

- FRG-ansvarig rapporterar löpande under pågående insats enligt överenskommelse till kommunens beredskaps- eller säkerhetssamordnare.
- Efter avslutad insats rapporteras insatsen i en sammanfattning till kommunen och till SCF. SCF sammanställer i sin tur samtliga FRG-insatser till MSB.

2.7 Utvärdera och kvalitetssäkra

- Kommunen tillsammans med FRG utvärderar insatsen. Detta görs utöver den årliga kontrollen.

3. Att upprätthålla FRG

Detta kapitel är till för dig som har en FRG och i syfte att vidmakthålla hög kompetens

För att ligga i framkant och snabbt kunna vara operativ när kommunen behöver förstärkning är det viktigt att resurserna i FRG hålls väl övade och uppdaterade. Att se över behovet av vidareutbildning, planera för nyrekrytering och att hålla en god dialog med FRG-ansvarig ger snabb insatsberedskap.

När FRG löpande utbildas, övas och involveras blir FRG en stor tillgång med goda resultat.

3.1 Definiera behov

- Vilka behov finns på sikt, utifrån kommunens senaste RSA?
- Vilka kompetenser behövs för att lösa eventuella uppgifter?
- Hur ser vår bemanning ut och hur många personer skulle kunna behövas?
- Under hur lång tid förväntas förstärkning behövas?

3.2 Informera och förankra

- Håll FRG-ansvarig löpande informerad om kommunens RSA.
- Bjud in FRG-ansvarig till krisledningsgruppens möten. Det är viktigt att FRG-ansvarig får tidig lägesorientering för att kunna vara snabbt operativ vid insats.
- Håll en löpande dialog med FRG-ansvarig.

3.3 Rekrytera och bemanna

- Se löpande över resurserna i FRG tillsammans med FRG-ansvarig och rekrytera så snart vakanser uppstår eller nya behov identifieras.
- Håll koll på vilka frivilliga försvarsorganisationer som finns i kommunen eller länet eftersom dessa är rekryteringsunderlaget.

3.4 Skriv avtal

- Befintliga avtal bör ses över minst en gång om året och justeras vid behov.

3.5 Utbilda och öva

- Diskutera utbildningsläget med FRG-ansvarig minst en gång om året och säkerställ att alla resurser i FRG har relevant utbildning. I tider då FRG inte är aktiverat finns goda förutsättningar att vidareutbilda. FRG-ansvarig koordinerar utbildningarna via Sveriges Civilförsvarförbund som genomför utbildningarna med finansiering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- Se till att resurserna får så mycket övning som möjligt tillsammans med kommunens krisorganisation. Minst två gånger om året rekommenderas för att uppdatera, skapa engagemang och förkorta insatsberedskapen.

3.6 Kvalitetssäkra

- Integrera FRG-arbetet i kommunens övergripande kvalitetssäkring.
- Kalla in FRG-ansvarig till möten i kommunens krisberedskapsorganisation för att ge möjlighet till insikt och snabbare beslut i händelse av akut insats.